

2. PODRIADENIE SA OTROKOV (1 PT 2,18-25)

V nadväznosti na predchádzajúcu stať pokračuje téma podriadenia inštrukcii pre otrokov, aby poslúchali nielen dobrých, ale aj zlých pánov.

2.1. Text a preklad

¹⁸ Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπικέκισιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.

¹⁹ **τοῦτο γὰρ** χάρις εἶ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως.

²⁰ ποῖον **γὰρ** κλέος εἶ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, **τοῦτο** χάρις παρὰ θεῶ.

²¹ εἰς **τοῦτο γὰρ** ἐκλήθητε, ὅτι καὶ **Χριστὸς** ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ,

²² **ὃς** ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,

²³ **ὃς** λαιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδῶρει πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως·

²⁴ **ὃς** τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μῶλωπι ἰάθητε.

²⁵ ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

¹⁸ *Sluhovia, podriad'ujte sa so všetkou bážňou pánom a nielen dobrým a miernym, ale aj zlým.*

¹⁹ *Ved' je to milosť, keď niekto pre svoje svedomie pred Bohom znáša bolesti a nespravodlivo trpí.*

²⁰ *Lebo aká je to sláva, keď znášate údery po tvári za to, že hrešíte? Ale ak dobre robíte, a predsa znášate utrpenia, je to milosť pred Bohom.*

²¹ *Ved' na to ste povolani; lebo aj Kristus trpel za vás a zanechal vám príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajach.*

²² *On sa nedopustil hriechu, ani lešť nebola v jeho ústach.*

²³ *Keď mu zlorečili on nezlorečil, keď trpel, nevyhrážal sa, to postúpil tomu, ktorý súdi spravodlivo.*

²⁴ *Sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo, aby sme zomreli hriechu a žili pre spravodlivosť. Jeho rany vás uzdravili.*

²⁵ *Ved' ste boli ako blúdiace ovce, ale teraz ste sa vrátili k pastierovi a biskupovi svojich duší.*

2.2. Lexikálno – syntaktická analýza

Text nadväzuje na predchádzajúce verše ako sa to preukázalo vyššie a je vymedzený na jednej strane oslovením *oikétai* - *sluhovia, otroci*, ktoré prezrádza začiatok nového pravidla v rámci upravených haustafeln v 1 Pt. Oslovenie *gynaike* - *ženy* v 3,1 prezrádza začiatok ďalšieho pravidla. S nasledujúcou časťou je text prepojený rovnakým prídavnými, ktoré nahrádza imperatív: *hypotassomenoi* (2,18) – *hypotassomenai* (3,1.5).

Dôležitou otázkou je odkiaľ berie participium *hypotassomenoi* svoj imperatívny charakter, a to aj z toho dôvodu, že sa to týka celej state o podriadení (2,18-3,7) . Sú dve možnosti, buď z imperatívu *hypotagéte* v 2,13, alebo z imperatívov *timésate*, *agapate*, *fobeisthe*, *timate* v 2,17. V prvom prípade by išlo nielen o prevzatie rozkazovacej sily, ale aj obsahu. Inými slovami podriadenie otrokov pánom by bolo chápané ako súčasť podriadenia civilným autoritám, spoločenskému systému.⁵⁹

Druhé riešenie, ku ktorému sa prikláňa aj táto štúdia, hovorí nielen o prevzatí imperatívnej sily, ale aj o rozvinutí a aplikácii imperatívov vo verši 2,17 o úcte k všetkým, láske k bratom, bázni pred Bohom a rešpekte k vládárovi.⁶⁰ V tomto prípade podriadenie otrokov pánom, a to aj tým zlým, sa ukazuje nielen ako príkaz ale aj ako povzbudenie a odkaz na motiváciu úcty a lásky k človeku a bázne pred Bohom. Nepriamo to podporuje aj povzbudzujúci charakter úvodnej výzvy v 2,11, kde sa imperatív nepoužíva.⁶¹

Literárna forma *haustafeln* v tomto prípade obsahuje *oslovenie*, *imperatív* a veľmi stručné *rozšírenie imperatívu* v jedinom verši 2,18. Zvyšok textu tvorí dvojité *motivácia*.

Prvá (2,19-20) je uvedená v trojčlennej schéme A-B-A', kde v rovine A - A' sa pojem *charis* - *milosť*, *kredit* spája s nespravodlivým utrpením a hodnotí vo vzťahu

⁵⁹ Porov. MICHAELS, J. R. . *1 Peter*. Word, Dallas 1998, s. 135.

⁶⁰ Porov. ACHTEMEIER, P. J., *1 Peter: a commentary on First Peter*, Fortress Press, Minneapolis 1996, 194.

⁶¹ Porov. FELDMEIERS, R.: *The First Letter of Peter*, Baylor University Press, Waco 2008, s. 167.

k Bohu, čo je v kontraste s rovinou B, kde pojem Boha nahrádza hriech.

¹⁹ Α τούτο γάρ χάρις εἶ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει
τις λύπας πάσχων ἀδίκως.

²⁰ Β ποῖον γάρ κλέος εἶ ἀμαρτάνοντες καὶ
κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε;

Α' ἀλλ' εἶ ἀγαθοποιούντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε,
τούτο χάρις παρὰ θεῶ.

¹⁹ *Ved' je to milosť, keď niekto pre svoje svedomie pred
Bohom znáša bolesti a nespravodlivo trpí.*

²⁰ *Lebo aká je to sláva, keď znášate údery po tvári
za to, že hrešíte?*

*Ale ak dobre robíte, a predsa znášate utrpenia, je to
milosť pred Bohom.*

Druhá časť motivácie tvorí opis Kristovho zachraňujúceho znášania nespravodlivého utrpenia 2,21-25. Je otázne, či tento poetický opis existoval už skôr ako hymnus a autor ho prevzal tradície, alebo je dielom samotného autora listu. Pre prvú možnosť hovoria nasledovné argumenty:

1. úvodné ὄτι v. 21
2. prítomnosť zámerna ὅς (v. 22, 23, 24)
3. presun zámen z druhej (v. 21) do prvej osoby (v. 24) a späť do druhej (v. 24-25)
4. adresovanie širšiemu publiku než otroci, čo by znamenalo vytrhnutie z pôvodného kontextu a vloženie do nového

Druhá možnosť, ku ktorej sa prikláňa aj táto práca, sa opiera o tieto protiargumenty:⁶²

1. úvodné ὅτι pokračuje kauzálnymi časticami γάρ vo veršoch 19, 20, 21, 25, ktoré určujú štruktúru celej state
2. zámeno ὅς je typické pre jazyk 1 Pt
3. posun v zámenách sa dá vysvetliť autorovým vlastným použitím Iz 53
4. adresovanie širšiemu publiku je súčasťou autorovej stratégie

Štruktúra druhej - kristologickej - motivácie (2,21-25) je postavená na hlavnej vete o Kristovom utrpení a nasledovaniachodnom príklade a troch vedľajších vzťahných vetách, ktoré paralelne opisujú rôzne formy jeho utrpenia a zároveň príkladu. Opäť sa tu spomína hriech ako správanie, ktorému sa majú adresáti vyhnúť za každú cenu, aj za cenu znášania nespravodlivého utrpenia. Schéma je A - B - B' - B'' - B''' - A'. Na rovine A - A' sa okrem častice *gar* nachádzajú slovesá v druhej osobe, ktoré hovoria o povolání i o minulosti adresátov. Rovnako sa tu vyskytujú kristologické tituly: *Christos a poimen kai episkopos - pastier a biskup duší*.

²¹ **A** εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ,

²² **B** ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,

⁶² Porov. ACHTEMEIER, P. J., *1 Peter: a commentary on First Peter*, Fortress Press, Minneapolis 1996, 192-193.

23 **Β´** ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως·

24 **Β´´** ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν,

Β´´´ οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε.

25 **Α´** ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

21 *Ved' na to ste povolani; lebo aj Kristus trpel za vás a zanechal vám príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajach.*

22 *On sa nedopustil hriechu, ani lesť nebola v jeho ústach.*

23 *Keď mu zlorečili on nezlorečil, keď trpel, nevyhráždal sa, to postúpil tomu, ktorý súdi spravodlivo.*

24 *Sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo, aby sme zomreli hriechu a žili pre spravodlivosť.*

Jeho rany vás uzdravili.

25 *Ved' ste boli ako blúdiace ovce, ale teraz ste sa vrátili k pastierovi a biskupovi svojich duší.*